

KESKKONNAAMET

Helen Tuusti
Riigimetsa Majandamise Keskus
helen.tuusti@rmk.ee

Teie 08.09.2023

Meie 18.09.2023 nr 7-11/23/18334-2

Lähteülesande Altja jõe taastamine kooskõlastamine Lahemaa rahvuspargis

Austatud Helen Tuusti

Saatsite Keskkonnaametile (edaspidi *KeA*) kooskõlastamiseks Altja jõe taastamise lähteülesande (Tööobjekti ID: 2250)¹. Tööobjekt jääb Haljala valla Sagadi küla järgnevatele maaüksustele:

- 1) Loobu metskond 236 – 88701:001:0343
- 2) Sagadi metskond 36 – 88701:001:0658
- 3) Männiku - 88703:001:0204

Kõik kolm nimetatud maaüksust jäävad Lahemaa rahvusparki Lahemaa piiranguvööndisse, kus tegevuste kavandamisel tuleb lähtuda looduskaitseaduses (edaspidi *LKS*) ja Vabariigi Valitsuse 19.02.2015 vastu võetud määruses nr 18 „Lahemaa rahvusparki kaitse-eeskiri“ (edaspidi *kaitse-eeskiri*). Lahemaa rahvusparki kaitse-eesmärk on kaitsta Põhja-Eestile iseloomulikku loodust ja kultuuripärandit (tagades nende säilimise, taastamise, uurimise ja tutvustamise). Lahemaa piiranguvööndi kaitse-eesmärk on pärandkultuurimaastiku, sealhulgas pärandmaastiku, asustusstruktuuri, taluarhitektuuri, miljööväärtuste, ajaloolis-kultuurilise väärtusega hoonete ning loodusdirektiivi elupaigatüüpide, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse. Lahemaa rahvusparki kaitse-eesmärgiks olevad elupaigatüübid ja liigid on toodud kaitse-eeskirja [§ 1 lg 1 p-des 2–6](#).

Lisaks kuulub Lahemaa rahvuspark Lahemaa linnu- ja loodusalana üleeuroopalise kaitsealade võrgustiku Natura 2000 koosseisu². Natura 2000 võrgustiku aladel tuleb tagada linnu- ja loodusala kaitse-eesmärkidena loetletud liikide ja elupaikade kaitse ja säilimine ning liikide soodne seisund nii siseriiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil.

¹ registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 11.09.2023 nr-ga 7-11/23/18334

² alus: Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004 korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri”

Veeseaduse kohaselt on kalda erosiooni ja hajuheite vältimiseks veekogu kaldal veekaitsevöönd. Altja jõe veekaitsevööndi ulatus on 10 m. Veekaitsevööndis on puude ja põõsaste raieks vajalik KeA nõusolek.³

Lahemaa rahvuspargi valitsejaks on KeA⁴. Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevusi, kui need võivad kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit⁵.

Käesolevas lähteülesandes kavandatud tööde eesmärgiks on Altja jõe seisundi parandamine 526 m pikkusel jõelõigul, kuhu lisatakse vaiadel 4-5 voolusuunajat ning langetatakse jõearset lamapuitu diagonaalis või pikisuunas jõekanaliga. Tööde eesmärgiks laiemalt on suurendada elustiku arvukust, bioloogilist mitmekesisust ja jõe isepuhastumisvõimet.

Taastamistööd toimuvad projekti „Läänemere rannikuelupaikade võrgustiku taastamine“ (CoastNet LIFE) raames ning nende läbiviijaks on KeA. Tööd teostatakse kahes etapis:

1) **Taastamisala I:** tööd toimuvad taastatava jõelõigu lääneosas 110 m ulatuses koos kohaliku kogukonnaga. Tööde käigus korjatakse murdunud puutüvesid kuni Ø10 cm, peeneid oksi ja pajuvõsa, millest ehitatakse vitspunutis-voolusuunajad ja seejärel paigaldatakse need jõesängi. Kuni 10 cm tüvedest valmistatakse vaiad, mis alla meetriste vahedega jõe põhja rammitakse, et markeerida pauna kuju ja nende vahele punutakse pauna moodustavad oksad. Voolusuunajate ehitamiseks kasutatakse sobivuse korral ka taastamisalal II langetatud tüvede peenemaid latvu ja oksi. Töid juhendavad voolusuunajate ehitamise eksperdid. Materjali kogutakse hajusalt taastamisala lähedusest, puude ja lamatüvede küljest samuti hajusalt. Jämedamat ja elurikkamat lamapuitu ei kasutata.

2) **Taastamisala II:** tööd toimuvad taastatava ala idaosas, umbes 516 m ulatuses. Plaanitakse langetada umbes 30 sangleppa, 1-2 puud iga 15 m järel. Puude valikul lähtutakse, millised puud paiknevad jõele kõige lähemal ja on vähemalt Ø15 cm. Langetamise suund on diagonaalis või pikisuunas jõekanaliga. Kui puu latv langeb teisele poole kallast nii, et puutüvi jääb jõe kohale õhku, siis lõigatakse tüvi pooleks, nii et see langeks vette.

KeA on tutvunud esitatud looduskaitsetöö lähteülesandega ning leiab, et kirjeldatud viisil planeeritavate taastamistöödega ei kahjustata kaitse-eesmärke. Lähtuvalt vee-elustikust on tööd vajalikud. **Tööde teostamisel tuleb aga arvestada järgnevaga:**

- 1) tööde tegemisel ei tohi kahjustada pinnast, muuta kaldajoont, tekitada erosiooniohtu ega kahjustada muul moel veekogu veekvaliteeti. Võimalusel teostada töid kuiva pinnasega;
- 2) töid tuleb teostada tehniliselt korrasolevate seadmetega. Vee ja pinnase reostuse tekkimise vältimiseks tuleb kütust tankida väljaspool veekaitsevööndit;
- 3) raiutud puud küll jäävad jõkke projekti eesmärgi täitmiseks, ent raiejäätmete vette sattumist tuleb vältida. Pärast tööde lõpetamist tuleb tööpiirkond korrastada;
- 4) puude jõesängi paigutamisel veenduda, et ei tekiks üleujutust ja liigniiskust ümbritsevatele kinnistutele;
- 5) töid on lubatud teostada ajavahemikul 15.09 kuni 30.10.2023, kuid soovitatavalt septembri jooksul, sest hiljem on jões kalade kudeaeg;

³ veeseaduse § 118 lg 1 ja lg 2 p 1 ja 2, § 119 lg 2, § 121 lg 1

⁴ LKS § 21 lg 1, kaitse-eeskirja § 4

⁵ kaitse-eeskirja § 8 lg 1

- 6) alale minnes tuleb masinatega ettevaatlikult liikuda, sest sügisesel ajal võivad teedel, eriti kruusateedel, olla metsised;
- 7) töid teostades veenduda, et ei kahjustataks võimalikke tööalal elutsevaid jõekarpe.

Arvestades eeltoodut koostab KeA Altja jõe taastamistöõde lähteülesande.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Maret Vildak

juhtivspetsialist

looduskasutuse osakond

Gerda Kirs 5427 0402

gerda.kirs@keskkonnaamet.ee